

NARODOWY INSTYTUT ZDROWIA PUBLICZNEGO
- PAŃSTWOWY ZAKŁAD HIGIENY

NATIONAL INSTITUTE OF PUBLIC HEALTH
- NATIONAL INSTITUTE OF HYGIENE

ZAKŁAD HIGIENY ŚRODOWISKA
DEPARTMENT OF ENVIRONMENTAL HYGIENE

24 Chocimska 00-791 Warsaw • Phone (22) 5421354; (22) 5421349 • Fax (22) 5421287 • e-mail: sek-zhk@pzh.gov.pl

Warszawa, dn. 29 lipca 2017 r.

HK/W/680/2017

Pani
Maria Pawlak
Państwowy Wojewódzki
Inspektor Sanitarny w Warszawie
ul. Żelazna 79
00-875 Warszawa

Szanowna Pani Dyrektor,

Odpowiadając na pismo o numerze HD.9011.65.2017 AM z dnia 19 lipca 2017 r. w sprawie środka SANDY-Y na bazie tosylochloramidu sodu i jego wykorzystania do utrzymania właściwego stanu sanitarnego piaskownic, w tym w żłobkach, przedszkolach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych Zakład Higieny Środowiska NIZP-PZH przesyła następujące informacje:

1. Za niezbędne warunki utrzymania w należyтым stanie sanitarnym piaskownic służących do zabaw najmłodszych dzieci i dzieci w wieku przedszkolnym Zakład uważa:
 - odpowiednie pochodzenie piasku (piasek z kopalni), wykluczające jego skażenie mikrobiologiczne i zanieczyszczenie chemiczne w złożu, w trakcie wydobycia, konfekcjonowania i dystrybucji,
 - spełnienie wymagań dotyczących dopuszczalnej zawartości w piasku naturalnych radioizotopów promieniotwórczych (kryteria analogiczne jak dla surowców i materiałów stosowanych w budynkach przeznaczonych na pobyt ludzi, zgodne z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 2 stycznia 2007 r., Dz. U. z 2007 r., Nr 4, poz. 29),
 - właściwa lokalizacja piaskownicy (teren ogrodzony), uniemożliwiająca dostęp zwierząt dzikich i domowych lub znacznie ograniczająca jego ryzyko; najlepiej w miejscu otwartym, nie zacienionym (szybkie wysychanie piasku,

dezynfekcyjne działania promieniowania UV na warstwę powierzchniową piasku, ochrona przed pozostawianiem butwiejących resztek roślinnych, mniejsze ryzyko zanieczyszczeń przez ptaki i owady),

- odpowiednia konstrukcja piaskownicy, chroniąca przed napływem zanieczyszczeń i łatwa do utrzymania w czystości,
- okrywanie piaskownicy plandeką na noc lub w razie przewidywanej dłuższej przerwy w jej użytkowaniu (np. weekend w placówkach oświatowo-wychowawczych),
- systematyczna, codzienna kontrola stanu higienicznego i czystości piaskownicy, jak najszybsza interwencja w razie zanieczyszczenia odchodami psów, kotów lub dziko żyjących ptaków i gryzoni, także usuwanie odpadów mogących przyciągać zwierzęta (resztki żywności),
- **bezwzględne przestrzeganie odpowiedniej częstości całkowitej wymiany piasku w piaskowniach: przed rozpoczęciem sezonu (na wiosnę) i co najmniej dwukrotnie w czasie jego trwania.**

Należy także instruować i przypominać opiekunom dzieci, aby dopilnowali mycia przez nie rąk po zabawie w piaskownicy /pobycie na placu zabaw.

2. Zakład z dużą rezerwą zapatruje się na wszelkie procedury dezynfekcji piasku w piaskownicach, w tym także z zastosowaniem wymienionego w zapytaniu środka SANDY-Y. Głównym tego powodem jest nietrwałość osiągniętego efektu. Źródłem zanieczyszczeń mikrobiologicznych przenikających do piasku w piaskownicach są bowiem przede wszystkim sami ich użytkownicy, do pewnego stopnia także zanieczyszczenia przenikające z otoczenia, w tym z opadów atmosferycznych i z powietrza, czemu nie można skutecznie zapobiec. Zarówno piasek w piaskownicach jak i inne elementy otoczenia na placu zabaw nie muszą być poddawane dezynfekcji i wolne od mikroorganizmów, istotne jest natomiast, aby nie występowały tam drobnoustroje chorobotwórcze. Nie zapewni tego dezynfekcja piasku, która może być skuteczna jedynie doraźnie, ale nie zabezpieczy go w sposób trwały przed stale przenikającymi zanieczyszczeniami. Ryzyko sanitarne najskuteczniej może ograniczyć przestrzeganie podanych wyżej procedur. Ich uzupełnienie dezynfekcją piasku, w tym przeprowadzaną z zastosowaniem wymienionego środka SANDY-Y może być uzasadnione sporadycznie, na przykład w razie zanieczyszczenia piasku odchodami psów lub kotów. **Procedura taka natomiast w opinii Zakładu nie pozwala na odstępianie od zalecanej częstości wymiany piasku, co jest to tym bardziej istotne, im większa liczba dzieci korzysta z piaskownicy.** Zgodnie z powyższym stanowiskiem Zakład wystawiając na omawiany środek SANDY-Y atest higieniczny o numerze HK/M0007/01/2016 nie objął nim stosowania wyrobu do dezynfekcji piaskownic, wymieniając jedynie dezynfekcję pomieszczeń dla zwierząt oraz pomieszczeń dla ludzi, dezynfekcję powierzchni placów gier i zabaw, dezynfekcję środków transportu zwierząt oraz śmietników. Atest ten zachowuje ważność do dnia 26 stycznia 2021 r.

3. Substancja czynna zawarta w omawianym środku SANDY-Y - tosylochloramid sodu jest szeroko stosowana jako środek dezynfekcyjny, w tym w obiektach służby zdrowia, w weterynarii, w przemyśle spożywczym, a także jako dodatek w niektórych środkach kosmetycznych. Wykazuje działanie drażniące błony śluzowe oczu i dróg oddechowych, opisywano także napady astmy u osób narażonych na działanie jej roztworów w pracy zawodowej. Ryzyko wystąpienia takich efektów u dzieci korzystających z piaskownic Zakład uważa jednak za znikome biorąc pod uwagę niskie wartości stężeń, których stosowanie przewidziane jest w piaskownicach (0,1% - 0,25%), a także fakt, że omawiany środek będzie w tym przypadku wykorzystywany wyłącznie na zewnątrz budynków, w związku z czym nie będzie osiągał znacznego stężenia w powietrzu. Do zwiększenia bezpieczeństwa przyczynia się także zalecany przez producenta sposób użycia wyrobu, zgodnie z którym piaskownice udostępniane są dzieciom najwcześniej po upływie kilku godzin (co najmniej 4 godzin) od chwili jego zastosowania.

Powodem dość krytycznego stanowiska Zakładu w odniesieniu do stosowania środka SANDY-Y do dezynfekcji piaskownic są więc nie tyle obawy o jego działanie toksyczne, ile wątpliwości co do zasadności jego stosowania z uwagi na nietrwałość efektu.

Z zyczeniami szacunku

Do wiadomości:

1. Departament Bezpieczeństwa Wody
Główny Inspektorat Sanitarny
ul. Targowa 65
03-729 Warszawa

KIEROWNIK
Zakładu Higieny Środowiska
Bożena Krogulska